

JUNIJ	
10 P. Marjeta	
11 T. Barnaba	
12 S. Janez, spoz.	
13 C. Anton Pad.	
14 P. Bazil	
15 S. Vid	
16 N. S. pobink.	
17 P. Janez - Fr. R.	
18 T. Evfrem	
19 S. Julijana	
20 C. Silverij	

AMERIKANSKI SLOVENEK

PRVI SLOVENSKE LIST AMERIKI

Pepper: Na vojo in vrniti — na pravico in razumno — na vojo in vrniti

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DEJAVNE V JOLIJETU; S. P. DRUŽBE SV. MOHOKJA IN CHICAGO; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKO ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian Organizations)

NAJSTAREJŠI
IN NAJBOLJ
PRILJUBLJEN
SLOVENSKE
LIST V
ZDRUŽENIK
DRŽAVAH
AMERIŠKIH.

ŠTEV. (NO.) 119.

CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 20. JUNIJA — THURSDAY, JUNE 20, 1940

LETNIK (VOL.) XLIX.

Diktatorja sestavila pogoje - Anglija svari Francijo

Monakovo zopet usodno pozorišče

V Monakovem, kjer se je odločil razsul Čehoslovaške, se je zdaj sklepala usoda Francije. — Hitler in Mussolini se sporazumela o pogojih. — Zahteva se najbrž popolna podaja.

Monakovo, Nemčija. — V tekcu dobrega poldrugega leta je bilo to mesto zdaj pozorišče za druge mednarodne drame, odločujoče bodočnost Evrope. Vsem je še dobro v spominu prosluli monakovski pakt, ki se je sklenil v tem mestu koncem septembra 1938, s katerim se je odločila tragična usoda Čehoslovaške, kar je pomenilo nasprotno pričetek razsula protinazijske evropske fronte; zdaj pa se je v istem mestu sklepala usoda Francije, kar je, kakor se kaže, eden končnih prizorov odpora omenjene fronte.

Glavna akterja sta bila točasno zopet ista kakor pred poldrugim letom, namreč Hitler in Mussolini. Prispela sta semkaj v torek, da sporazumno sestavita pogoje, ki se bodo predložili Franciji za ugoditev njenega apela za premirje. Konferirala sta za skrbno zaprtimi vrati in v njuni družbi sta bila le zun. ministar ter člana vrhovnega armadnega poveljstva obeh držav in povrh še Hitlerjev tolmač.

Zed. države se žurijo s pripravami

Washington, D. C. — Ako bo delo za ojačenje obrambnih sil Zed. držav tudi praktično tako hitro napredovalo, kakor gre izpod rok v kongresu, potem bo imela ta dežela v kratkem tako oboroženo silo, da bo lahko z dokajšnjo mirnostjo gledala v bodočnost. Tekom kratkih par tednov se je namreč v kongresu nakazalo v to svrhu okrog celih pet milijard dolarjev in pred par dnevi je predsednik priporočal še eno milijardo. Pozornost se posveča vsem strokam obrambe, na suhem, na morju in v zraku.

Poslanska zbornica je v ponedeljek sprejela predlog, ki ga bo brez dvoma tudi senat potrdil, po katerem se ima armada na suhem zvišati na 400.000 mož. Vsa armada pa bo sestavljena še naprej iz prostovoljcev, kajti doslej se ni še nič ukrenilo glede prisilne vojaške službe, dasi se od mnogih strani pritiska k temu.

V torek pa je poslanska zbornica obrnila pozornost kočljivemu položaju francoskih posesti na zapadni polobli, ki leže deloma na ameriški celini, deloma pa sestoje iz bližnjih otokov. Vidi se namreč velika nevarnost, da utegne Nemčija zahtevati te posesti za se, ako se bo Fran-

ZGODOVINA SE BO PONOVILA, UPAJO ANGLEŽI

London, Anglija. — Pred 135. leti je bilo angleško obrežje direktno ogroženo, kakor je v sedanjem času. Po dveh letih priprave, med katerimi je zbral mornarico in armado cele Evrope pred angleškim obrežjem, se je Napoleon v letu 1805 spustil v bitko z angleškim brodom, ki je strašilo Anglijo. Bil pa je potolčen in s tem je bila ne samo Anglija rešena, marveč ta poraz je značil tudi začetek Napoleonovega konca. Angleži zdaj upajo, da se bo ta zgodovinski dogodek ponovil in, da se bo točasno nemška sila razbila ob angleški obali. Vendar pa so toliko previdni, da se preveč ne zanašajo, kajti vedo, da v Napoleonovih časih ni bilo niti aeroplanov, niti torpednih čolnov, niti podmornikov.

AMERIKA MORA BITI VSEGA KRIVA

Pariz, Francija. — Nihče rad ne prizna, da si je kake nesreče, ki ga je zadela, vedno in izključno le sam kriv, in tako se ozira okrog, na koga bi mogel vreči krivdo. Enako se obnašajo zdaj tudi Francozi, kakor so tukajšnji opazovalci ugotovili. Njih katastrofe, da so najprej izgubili Pariz in pozneje morali popolnoma kapitulirati, je kriv nekdo drugi, pravijo, in ta nekdo ni nihče drugi kakor ameriški stric Sam. Za vse zdaj dolže Ameriko: Za pomanjkanje aeroplanov, za dostikrat slabo opremo vojaštva, za pomoč, ki so jih napravili francoski državniki, in celo za nezmožnost njih generalov. — Modrijani pravijo, da mora človek toliko časa trpeti, dokler se ne nauči, sprejeti odgovornosti za svoje čine sam na se. Ako je to res, potem trpljenja Francozov še ni konec.

SENATOR PRIPOROČA DIKTATURO

Washington, D. C. — Senator Pepper iz Floride, ki je bil zadnje dni med najbolj glasnimi propagandisti, da naj gre Amerika do skrajnosti pri svoji pomoči zaveznicima, je prišel v ponedeljek na dan z novim predlogom. Priporočal je namreč, naj se Amerika preuredi po Hitlerjevem vzorcu, namreč, da se poveri predsedniku podobna diktatorska oblast, kakor jo ima navadno ob času vojne.

ZLATO SKUŠAJO REŠITI PROPADA

Washington, D. C. — Vlada je pričela izdelovati načrte za slučaj, ako pride cela Evropa pod nazijsko-fašistični gospodarski sistem. Med drugim ji gre za to, da reši veljavno zlato pred propadom. Ako se namreč uveljavi diktatorski način trgovanja, potem izmenjave blaga, je nevarnost, da bo kup zlata, vreden 19 milijard dolarjev, ki ga ima Amerika, postal brez pomena.

Pogodba še veljavna, pravi Churchill

Churchill opozoril Francijo, da ni rešena svojih obveznosti. — Anglija ima upanje, da bo Francija odklonila mirovne pogoje. — Svarilo pred novim "temnim vekom."

KRIŽEM SVETA

Zeneva, Švica. — Dokumenti Lige narodov, ki so bili svojočasno prepeljani v francosko mesto Vichy, ko se je pričakovalo, da bo Švica napadena, so se v ponedeljek zopet vrnil semkaj, ker so v Franciji pač v večji nevarnosti.

London, Anglija. — Kakor se je v ponedeljek objavilo, je bilo poslano nizozemskim, poljskim in norveškim ladjam, katere so bile namenjene v Francijo, naročilo, naj izpremenijo smer ter plujejo v kako angleško pristanišče.

Montevideo, Urugvaj. — Tukajšnja vlada je podvzela strogo postopanje proti vsem sumljivim osebam, ki bi utegnile tvoriti peto kolono. Tako je bil zadnji ponedeljek aretiranih enajst Nemcev.

ZDRAVNIKI PRIPOROČAJO KROTITEV ČUSTEV

Chicago, Ill. — Ako si hočeš ohraniti zdravje in podaljšati življenje, se nauči, krotiti svoja čustva. Tako priporočajo zdravniki in obenem povdarjajo, da je ravno v sedanjih časih to potrebno bolj kot kdaj prej. Evropska vojna ter propaganda in te deželni namreč tako direktno in osebno razburja nekatere ljudi, da postanejo bolni. Kakor pravijo zdravniki, je za take ljudi od pomoči v tem, da svoje misli zaposle s kako drugo stvarino ter pustijo vojno pri miru. Za to pa je treba seveda nekaj volje.

Za spojitev Anglije in Francije

Anglija uradno predlagala, naj bi se obe državi združili v eno. — Predlog, kakor se zdi, je prišel za Francijo nepozno.

London, Anglija. — Da bi sam vladni kabinet in vse sile obeh držav, na suhem, na morju in v zraku, bodo postavljene pod njegovo vodstvo. Vlada bo iz kraja, od koder mu bo najbolje mogoče. Oba parlamenta se bosta uradno združila.

Vendar pa se zdi, da je ta angleška ponudba prišla prepozno, kajti Francija je morala biti že tako na robu propada, da je uvidela, da bi ta uradna združitev ne pomenila dosti. Kmalu nato je namreč padla Reynaudova vlada in novi min. predsednik Petain se je obrnil na Nemčijo za premirje.

London, Anglija. — Odkloni podajo in nadaljuj z vojno! S pozivom v tem smislu se je obrnil min. predsednik Churchill v torek na zaveznico Francijo ter pri tem povdaril, da je pogodba, ki se je sklenila med obema državama, še vedno v veljavi in, da Francija ni rešena obveznosti, ki jih je sprejela na se.

V Angliji se ni izginilo upanje, da se bo vojna v Franciji nadaljevala, zlasti še, ko je v torek francoski zun. minister Baudoin objavil, da je njegova dežela odločena, da ne bo sprejela nikakega sramotnega mira. A tudi, ako bi Francija sprejela mirovne pogoje, katere sta tisti dan, v torek, sestavljala Hitler in Mussolini na svojem sestanku v Monakovem, bo ta mir, kakor se je izrazil Churchill, veljal le za armado v Franciji sami ter je s skorajšnjo gotovostjo pričakovati, da francoski armadi v severni Afriki in na bližnjem zahodu ne boste pristali na podajo.

Obenem je Churchill povdaril, da bo Anglija četudi bo Francija res izgubljena nadaljevala z vojno, kljub vsem točasnim temnim izgledom, češ, da je zdaj bolj pripravljena za napad, kakor pa je bila začetkom vojne. Istočasno je Churchill zopet indirektno namignil, da je vojna, ki jo točasno bijete zavezničnici, v dobrobit Amerike, ko je rekel: "Ako mi omagamo, potem se bo cel svet, vključno Zed. države, in vse, kar poznamo in kar nam je drago, pogreznil v prepad novega temnega veka."

Iz Jugoslavije

Jugoslovansko ljudstvo čedalje bolj spoznava, da je le v slogi moč in obramba domovine. — Zanimive misli zagrebškega lista o ruski pomoči. — Smrtna kosa. — Še drugo iz stare domovine.

Krasen zgled bratske sloge se in za sam naš obstanek je Kotor, 11. junija. — (JK). v nas samih, v slogi in sodelovanju Srbov, Hrvatov in Slovencev ter v naši volji, živeti svoje narodno življenje, in v naši pripravljenosti, boriti se za Jugoslavijo, če bo treba. Ta varnost se zdi majhna v primeri s silami, ki bi nam utegnile groziti, je pa vendar le najmočnejša ter tolikšna, kolikor je moremo dati. S te poti ne moremo iti na drugo pot, ker nam to pot veleva obstanek ter položaj Jugoslavije.

Manifestacija v Mariboru, za zblizanje med Hrvati in Slovenci

Dne 15. maja je doživel Maribor veličastne narodne manifestacije, ki jih je sprožil prihod hrvatskih književnikov. Slovenski Maribor je te hrvatske goste sprejel z velikim navdušenjem in takimi manifestacijami, kot jih nihče ni pričakoval. Vse to mesto je bilo v zastavah. Višek slavnosti je pa bila večerna prireditev v Narodnem gledališču, ki je bila prava slika slovensko-hrvatskega bratstva. Ob tej priliki je urednik hrvatskega političnega lista "Hrvatski dnevnik" v svojem govoru zlasti poudaril: "Vedite, vedno, v sreči in nesreči, stojimo mi Hrvatje z vami Slovenci!"

Smrtna kosa

V Ljubljani je umrl Mihael Hribernik, solastnik tekstilne tovarne v Tacnu star 47 let. — Na Bledu-Zagorici je umrl Ljudevit Žan, pooblaščen graditelj in rezervni poročnik. — V Kočevju je umrl Jože Zupan, posestnik. — V Mariboru je umrla Malka Kosova, uradnica mestnega knjigovodstva.

Ogenj

V Gorišnici pri Sv. Marjeti nižje Ptuj je v gospodarskem poslopiju posestnice Nežke Sivko izbruhnil požar, katerega so na srečo gasilci omejili, da se ni razširil še na druge objekte.

Nevihita in strela

Iz Železnikov poročajo, da je na binkoštno nedeljo nad Selško dolino divjala strašna nevihta med katero je padlo toliko toče, da so jo par jarkih našli še v torek po binkošti. Med nevihto je treščilo v gospodarsko poslopje mladega gospodarja Joška Pintarja v Martinjem vphu ki je zgorelo z vsemi kmetijskimi stroji, ordjem, električno napravo in vso krmo za živino, le živino in prašice so pravčasno rešili. Škode je do 100.000 din, a zavarovalnina znaša komaj 10.000 dinarjev.

Vsak teden en dopis, naj bo geslo vsake naselbine.

Najnovejša vesti najdete v dnevniku "Amer. Slovencu!"

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.

Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljnikov in dnevo po praznikih.

Izdaja in tiska: EDINOST PUBLISHING CO.

Naslov uredništva in uprave:

1849 W. Cermak Rd., Chicago

Telefon: CANAL 5544

Naročnina: Za celo leto \$5.00

Za pol leta 2.50

Za četrt leta 1.50

Za Chicago, Kanado in Evropo:

Za celo leto \$6.00

Za pol leta 3.00

Za četrt leta 1.75

Posamezna številka 3c

Subscription: For one year \$5.00

For half a year 2.50

For three months 1.50

Chicago, Canada and Europe:

For one year \$6.00

For half a year 3.00

For three months 1.75

Single copy 3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list.

Za zadnjo številko v tednu je čas do četrta dopoldne.

Na dopise brez podpisa se ne ozira.

Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter, November 10, 1925 at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

The first and the oldest Slovene newspaper in America.

Established 1891

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by: EDINOST PUBLISHING CO.

Address of publication office:

1849 W. Cermak Rd., Chicago

Phone: CANAL 5544

Ali je Kranjska res italijanska?

Poročilo o knjigi univ. profesorja za gospodarsko-pomorske vede, Francesca M. Cianciulli, ki nosi naslov: "CARNIOLA ITALIANA".

(Dalje)

Toda "ti (to je Srbi) dobro vedo, da bi kompromitirali bodočnost svoje nacije, če bi bili aktivni na severu med Italijo in Germanijo, na enem ozemlju, v Venetu, ki je po svoji strukturi italijansko in ki je v gospodarskem odnosu skoro izključno z Germanijo. In potem stvarno gre glavni italijansko-srbski promet po Jadranu, in ne skozi Kranjsko, oni z Nemčijo predvsem po rekah in italijansko-srbski promet po suhem gre v Trst, ne da bi šel preko Ljubljane."

"Trst in Ljubljana niso nič drugega, kakor dve italijanski mesti, ki sta v istem odnosu kakor Genova in Monferrato. Sta dve sestrji Veneta, sestrji Tridenta, Verone, Padova itd. položeni na vzhod one obširne pokrajine, ki obsega Veneto in ki bi moglo tvoriti s svojimi sedmimi milijoni prebivalcev avtonomno državo, če bi ne obstojala njegova teritorialna, duhovna itd. povezanost s polotokom!"

a) In višek licemernosti in predrznosti doseže malomiselni znanstvenik v tem stavku: "Po takem razmišljanju je jasno, da imajo Slovenci dobro pravico, da se združijo z venetsko družino v naročju italijanske nacije, hčerke velikega Rima, učiteljice in plemenite matere vseh mediteranskih ljudstev."

Nato sledi zopet sirenski poziv na Srbe in Hrvate takole: "Zato se vsiljuje rešitev tega problema vesti Italijanov in Srbov, Hrvatov, da se ohrani mir, da se obdrži zdravo očitvanje dobrih odnosov sosedstva in gospodarskega sodelovanja med obema državama."

Ni brez važnosti zgodovinska reminiscenca, ki sledi: "Dejstvo, da je bil obdonavski imperij gospodar vsega vzhodnega jadranskega obrežja, je mnoge prepričalo, ki so še danes o tem prepričani, da postoji namreč nujnost združitev celotnega tega Primorja od Soče do Kotora, ker to naj bo obala obdonavske-karpatske Evrope. Toda ta državno gospodarski imperativ je veljal, dokler sta obstojala obdonavski in donavski imperij."

Razpad enega in drugega imperija je postavil Srbe pred njihovo veliko nacionalno nalogo, radi katere se more brez drugega trditi, "da je tej najmlajši naciji zajamčena sijajna bodočnost."

Italijansko-slovenskemu sovraštvu ni več mesta, ki je moralo držati duhove v bojnem stanju, ko je odpadel cilj.

b) "Kakor ni Avstrija nikdar predstavljala nemške nacije... ker je bilo srce Germanije Prusija, tako ne predstavlja Kranjska s svojimi prebivalci jugoslovanske nacije, ker je njeno srce Srbija, katere ime bi mogla nositi cela država."

"Teritorij Kranjske ima samo zaradi geografske kaprice svoje doline odprte v širšo donavsko dolino, a njegove komunikacije sledijo prometnim žilam, ki so jih zgradili ljudje in se vežejo predvsem z Julijo, ki je položena med nemško zaledje in tržaško obalo, ki se pri Poli loči od ostalega obrežja."

In na tem mestu trčimo ob višek nesramnosti tega "znanstvenika": "Kranjci, ki se toliko stoletij niso mogli združiti in zlititi z Venetom, ker jih je Avstrija držala ločene, so se znašli v položaju, da so vrinjeni med Italijane in Nemce na italijanski!!! zemlji!!! in podaniki države, ki nima nobene pravice in interesa vladati v zgornjih dolinah Save in Drave."

Italijanska nesramnost se nadaljuje in stopnjuje v stavku: "Ta geografsko-gospodarski položaj, nepostojanje nacionalnih vezi med Slovenci in Srbijo (srce Jugoslavije) so dobro čutili in izrazili koroški Slovenci l. 1919."

"Danes, ko je Nemčija dosegla svoje meje, ko je vstala nadebudna srbska nacija, se je politično ekonomsko življenje Obdonavja spremenilo in stremi po svoji naravni nacionalni ureditvi. Predstavlja se v treh različnih ekonomsko političnih tvorbah: srbski, omejeni po "Presburgo-Montemaggiore" v Istri..."

Srbski sledi nemška tvorba in tej italijanska, ki je "izpopolnitev nemške, na katero se krepko veže" in tu sledi jasen zaključek tega "jasnega" videza: "iz tega razloga se zahteva čimprejnjša združitev Kranjske z Italijo, ne da bi se kakorkoli drugače spreminjale madžarske ali nemške meje."

Poudariti moramo važnost, ki jo ima za nas naslednje dragoceno priznanje:

"Kranjska gravira v celoti na prvi odsek. ("Veliki učenjak" deli namreč vse jadransko Primorje v tri odseke: Veneto z Benetkami in Trstom, drugi z Bari in Ankonom, tretji z Reko in Splitom). Ljubljana je glavni center prometnih žil po suhem vzhodnega Vineta in je v direktni in naravni cestni zvezi s Trstom, s svojo prirodno lukom."

"Ko se močno enkrat utrdi venetsko-nemški promet z Benetkami in Trstom, po aneksiji Kranjske, se vpostavi med Srbi-Hrvati in Italijani v jadranskem morju mir..."

"To je potrebno dobro razumeti, kajti še danes so mnogi prepričani iz samega čustva o italijanstvu Dalmacije in slovanstvu Kranjske!!! Torej Hrvatom Dalmaciji, Reko, Zadar, — kupčijo si zmišljajo na račun Slovenije!

Vneti italijanski patriot utemeljuje nato pravico Jugoslovanov, odnosno Hrvatov do Reke in Dalmacije. Hvali D'Annunzio in njegove legionarje in pravi: "D'Annunzio se je izkazal kot velik politični genij, toda bil je preveč pesnika, da bi do dna čutil ekonomijo narodov in da bi razumel italijansko-jugoslovanski problem. Imel je moč, da je položil Reko v roke Italije, ko je rivendiciral italijanstvo tega mesta: stavo je stavil — le na čustveni faktor."

(Konec prih.)

V SPOMIN PRIJATELJEVE NOVE MAŠE

Barberton, O.

Slovenski farni zvon slovesno pozvanja v zvoniku farne cerkve Presv. Srca Jezusovega v Barbertonu. Šolska mladina stopa v procesiji za sv. križem, kateri sledijo številni častni gostje, glavni uradniki KSKJ, sorodniki in prijatelji, nato č. duhovščina in končno srečni novomašnik č. g. Mihael Železnikar. — Častna straža slovenskih kadetk društva Sv. Srca Marije št. 111, KSKJ, Slovenske ženske zveze podružnice št. 6. Ob cesti, ki vodi proti cerkvi stoji možje in žene v špalirju, v cerkvi pa č. sestre redovnice. Po sredi pa slovesno stopa novomašnik v cerkev, ki je lepo ozaljšana. Orgle močno zadone in nato se oglašajo slovesno mešani cerkveni pevski zbor in cerkev odmeva njihovega petja "Novi mašnik bod' pozdravljen..." Vsa srca navzočih so polna teh zvokov in prošnje vseh se dvigajo v molitvi pred prestol Vsemogočnega, oči vseh pa so vprte v novomašnika, ki stopa prvi k Gospodovem altolju, da tam prvi v svojem življenju daruje Najvišjemu daritev sv. maše. V tem pa cerkveni pevski zbor pod vodstvom organistije ge. Beg prepeva krasno

"Loesh" latinsko mašo, ki je zlasti prevzela navzoče ljudstvo, ko je novomašnik s slovesnim glasom in razprostrtimi rokami zapel prvi Gloria in excelsis Deo pred božjim oltarjem. — Preč. g. kanonik J. J. Oman so imeli slavnosten govor, ki je segal globoko v srca vseh poslušalcev. — Po govoru se sv. maša zopet nadaljuje, pevci slovesno odpojo Credo in Sanctus, toda že se bliža najslovesnejši in obenem najskrivnostnejši trenutek, ko je tišina zavladala po cerkvi. To je bil tisti trenutek, ko je na novomašnikovo besedo stopil na oltar v podobo kruha in vina sam najvišji Bog, v odpuščanje naših grehov in posvečenje naših duš. Samo zvonček je naznanjal njegov prihod, ljudstvo je pa klečalo in se trkalo na prsa ter prosilo Vsemogočnega za novomašnika in toliko drugih vsakdanjih potreb. Po povzdigovanju so zopet zadonele orgle, pevci so slovesno odpele Benedictus in za tem Agnus Dei. Hitro, vse prehitro se je bližal konec prve nove maše v naši slovenski cerkvi v Barbertonu. Še blagoslov z Najsvetejšim in nazadnje novomašniški blagoslov in že smo odhajali iz cerkve polni navdušenega veselja, da smo imeli priliko prisostvovati v

naši slovenski cerkvi novomašnikovi prvi daritvi.

Popoldne ob eni uri je bil pa začetek slavnostnega banketa, pripravljenega v počast č. g. novomašniku v dvorani društva Domovina. Ogromna množica se je zbrala v obeh prostorih. Ko se je v spremstvu č. duhovščine pokazal č. g. novomašnik, je zadonel po dvorani buren pozdrav. Ko se je množica umirila, so slavnostni program otvorili s molitvijo v. g. Dr. Joseph Medin. Dekleta so prisotnim vljudo postregle z vsemi okusnimi jedmi. Kmalu nato so domači v. g. župnik Dr. Joseph Medin v krasnih besedah pozdravili novomašnika, č. duhovščino, sorodnike, prijatelje, zastopnike društev in vse navzoče goste, nakar so izročili vodstvo programa g. Lekšan. Zaigrala je ameriška himna, nakar so sledili govori. Lep govor je imel g. poštini mojster Mr. Walsh. Potem so krasno govorili č. g. duhovniki, kot vel. mons. Vitus Hribar, duhovni vodja KSKJ č. Father Butala iz Joliet, v. g. kanonik J. J. Oman in vsi g. duhovniki, nekateri tudi v angleščini. Tudi Mr. Anton Grdina, ga. M. Kuhar in drugi. Govorili so zastopniki katoliških društev iz Barbertona in od drugod, ki so vsi v lepih besedah častili g. novomašnika in izročili svoje darove, katere je g. novomašnik hvaležno sprejel in se lepo za vse zahvalil. — Krasen je bil nastop dekca Billi Stopar in deklice Ani Elazič, ki sta novomašniku poklonila zlati kelih, katerega so darovali rojaki iz Barbertona in pa košarico cvetja. — Domači cerkveni pevski zbor je zapel tri pesmi. Krasno je zapela solospes Miss Polutnik, uradnica KSKJ latinsko Ave Maria, Gor čez jezero in Kje prijazne iste višave. Ljudstvo je pazno sledilo celemu programu, ki je bil zabaven in tudi prav zanimiv.

Naš č. g. novomašnik Mihael Železnikar se je rodil na Igu na Grmadi. Krajevno ime Grmada je mali hribček. Kot je znano so naši pradedje delali grmade iz drv in dračja ter zaigrali kresove, s katerimi so ljudstvu po okolici označevali, da se približuje divji sovražnik Turek v deželo. — Izanska okolica je posejana z nebroj cerkva in kapelic ter križi in znamenji, kar vse pričča na veselo in žalostno preteklost. Izanci smo ponosni na Grmadinovega gospoda sedanjega č. novomašnika. Ko sem jaz odhajal iz domovine v novi svet, v Ameriko, so me dobri starši novomašnikovi povabili na njegov rojstni dom. Spoštovani oče so mi vse pripovedovali o našem gospodu, ki je bil tedaj ravno v službi pri listu "Ave Maria." Dobra mati našega g. novomašnika sedaj že počiva pod hladno zemljo na izanskem pokopališču. Takrat so tako ljubeznivo z menoj govorili, da bi lastna mati ne mogla bolje. Pripovedovali so mi, kako naš

Miha zaupa v Presv. Srce Jezusovo in Marijino. Naročili so mi, naj pozdravim njih sinove v tej novi domovini; Martina, Janeza, Alojzija in še posebno Mihaela. Meni so pa posebno priporočili; Francelj, Boga in Marije ne pozabi, pa boš vedno srečen. — Kako lep je materinski blagoslov. — Moja rodna mati že mnogo let počiva pod gomilo. Solze so mi zalivale oči, ko sem odhajal od dobrih staršev našega izanskega gospoda. — Č. g. novomašnik, vedno si nam bil v zgled, v šoli, v cerkvi in tudi v tovarni pri delu. Želimo ti zdravja, sreče in blagoslova božjega v težavnem duhovskem stanju.

Frank Smole

PIKNIK SLOVENSKEGA DOMA V MILWAUKEE

Milwaukee, Wis.

Cenjeni slovenski narod v Milwaukee in okolici. V nedeljo 23. junija bo imela organizacija za Slovenski dom veliki piknik v Arcadian Lawn Parku na Greenfield Ave. tri milje zapadno od State Fair Park. Direktorij te organizacije je za ta piknik že delj časa na delu, da vse kar najbolj pripravi za piknik in da bo vse v kar najlepšem redu. — Torej Slovenci v Milwaukee in okolici, vsi ste vabljeni da se tega piknika, te velike naše prireditve udeležite in tako izpolnite dolžnost decemberske seje zadnjega leta, kjer se je sklenilo o prireditvi tega piknika. Upamo, da bo na tem pikniku upanje zopet na novo oživelo, da bo piknik zopet tako živahen, kot je bil pred leti. — Slovenci, zavemo se, da se bomo lahko shajali v bolj modernih prostorih, ko bomo enkrat imeli svoj dom. Delujmo vsi za to. Svoji k svojim in za povzdigo Slovencev v Milwaukee. Nas je tukaj v Milwaukee toliko, da če se vsi združimo in le z malimi prispevki vsi pomagamo, si lahko postavimo že toliko let zaželjeni dom. — Tako, če se nam to delo uresniči, bi bil za nas milwaukee Slovence velikega pomena, kajti tudi za drugi slovenski narod po Ameriki, zlasti za te, ki večkrat prihajajo v našo naselbino. Tudi tuji narod se izraža, da mi Slovenci v Milwaukee potrebujemo svoje shajališče. To bi bilo zelo v prid tukaj rojene slovenske mladine. Zato se tudi vi zavzemite in delujte za dom, ker bi bil nam vsem v veliko korist. Vzodbujajte vaše starše, da bodo pomagali pri tem težkem delu, ki je nalogo ženo direktoriju. — Pri tem se tudi obračamo na vse stare delničarje in društvene klube, da se tega piknika udeležijo in s tem pokažete direktoriju, da ste za naprednost doma. Tako bo direktorij z veseljem deloval naprej v svoji težki nalogi. Zato vas še enkrat prosimo, pozivljamo in vabimo, vse, stare in mlade, da pridete na ta piknik, na katerem se bomo zopet povselili na zelenem gričku. Začnimo resno misliti, da je dom

Dogodki

med Slovenci po Ameriki

Smrt pionirja

Cleveland, O. — Zadnji tedn je na svojem domu preminul poznani rojak in pionir John Cimperman, v starosti 68 let. Doma je bil iz vasi Nered, fara Rob in je prišel v Cleveland, pred 40. leti. Leta 1904 je odprl gostilno na Marquette Ave. pozneje se je preselil v West Park, kjer je živel do svoje smrti. Zapuščala zalujočo soprogo Mary, rojeno Klaus, doma od Sv. Gregorije, štiri sinove, štiri hčere in sedem vnukov, v starem kraju pa tri brate, tri sestre in več sorodnikov. Pokopan je bil iz cerkve Marijinega Oznanenja, katere fare je bil tudi ustanovitelj, preteklo soboto.

Začutila je klic

Chisholm, Minn. — Miss Mary Laurich, hčerka našega vrlega zastopnika Amer. Slovence na Chisholmu, ki je bila dosedaj zaposlena v Rochester, Minnesota, je te dni odpotovala v New York City, kjer bo sprejeta v samostan redovnic. — Blagi slovenski hčerki želimo obilo blagoslovov in zadovoljnosti v lepem stanu, ki si ga je izbrala!

Slovenski graduanti

Cleveland, O. — Kot najboljši učenec farne šole Marije Vnebovzete je bil priznan Albin Trček, sin Mr. in Mrs. Johna Trček, gostilničarja in trgovca s Holmes Ave. Fant je dobil od šolskega vodstva krasno srebrno svetinjo. V jeseni namerava vstopiti v Cathedral Latin višjo šolo. — Dalje je bila na isti farni šoli nagrajena s svetinjo in enoletno šolnino na Villa Angela višji šoli učenka Daniela Grill iz Hale Ave. — Tretje priznanje ter odlikovanje s svetinjo je dobila na isti šoli učenka Ann Pirc iz Holmes Ave.

Poroča v Akronu

Akron, O. — Preteklo soboto 15. junija sta se v cerkvi sv. Vincenca v Akronu, O., poročila profesor Lovrenc Suhadolnik iz Akrona in Mrs. Frances Brtoncelj, rojena Gabrovšek. — Bilo srečno!

Ponesrečil na delu

So. Chicago, Ill. — Mr. John Dolinšek, tukaj dobro znani rojak in član društva Svoboda št. 36, ZSZ., se je pred dnevi težko ponesrečil na roki in se nahajal pod zdravniško oskrbo. — Dobremu rojaku želimo skorajšnjega okrevanja!

nam Slovincem v Milwaukee zares potreben. — Prijateljsko pozdravljeni, v veseljem upanju na skorajšnje snidenje na pikniku v parku v nedeljo 23. junija.

Frank Ramshak, član direktorija

TARZAN IN OGENJ V THORU

(140)

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: Edgar Rice Burroughs

Ko je Tarzan omenil Perryju in Kailuku, da poide sedaj v rudnike draguljev, kjer namerava rešiti ondodno sužnjo, ki trpijo pod krutim mučenjem nemisljenih paznikov kraljice Ahtee, je Perry takoj pripomnil: "Toda ti ne pojdiš sam odtod, ko je zunaj toliko divjih levov."

"Če se je treba bojevati ali kaj takega," pravi dalje Perry, "Perry O' Rourke pojde vedno s teboj." Tudi Rathorjane Kailuk pritrdi: "Jaz tudi! Odkar si me rešil izpod krempljev krvoločnega leva, sem ti dolžan za svoje življenje. In verjemi mi, ko pride čas, ti bom vse povrnil."

Tako pogovarjaje so stali vsi trije pred vrati stajne slona Črnega Maluka sredi polnoči. Komaj nekaj trenutkov po tem pogovoru ki so ga imeli med seboj, je Tarzan zaslišal na svoja dobra usesa polglasno povelje in obenem je ne daleč pred seboj zagledal tolpo oboroženih divjakov.

Divjakom je poveljeval Mungo, strazar kraljice. "A Tarzan," je vzdiknil: "končno te je Mungo vendar našel! Sedaj Mungo ubija!" Tarzan je pa stal nepremično nasproti divji tolpi, ki je hitela proti njemu, da ga napade. Mungo je tekel prvi, z visoko dvignjenim velikim mečem.

POZOR! Pogled na številke poleg naslova in imena. Ako ti je naročnina potekla, obnovi jo in pomagaj listu!

KAKO SO SI NEMCI ZGRADILI SVOJO UDARNO VOJSKO?

Evangeljska dogodba o seme-nu in žitu se še vedno uresničuje na vseh poljih življenja. Ne samo na žitnih poljih, marveč na vseh poljih življenja se dogaja to. Medtem, ko so demokracijski narodi dvajset let spali, se malomarno medsebojno prepirali, je premagani sovražnik delal noč in dan in po dvajsetih letih prišel nad nje z nezasišanim maščevanjem.

Versaillski mir je določeval Nemčiji le malo prostovoljno armado 100,000 mož. Nemčiji ni bilo dovoljeno imeti po mirovni pogodbi tankov, strupenega plina za vojaško uporabo, težke artilerije in tudi vojno letalstvo jim ni bilo dovoljeno. In kako to, da ima zdaj Nemčija največjo vojaško silo na svetu 7,000,000 mož pod orožjem, najbolje izurjenih v vseh modernih zadevah najmodernejšega vojskovanja? Nemčija ima danes na tisoče vseh vrst motornih tankov, nad 10,000 vojnih letal vseh vrst. Odkje vse to?

Nemci so bili toliko previdni, da se leta 1918 niso pustili do kraja izčrpati. Podali so se šele tedaj, ko so bile njihove armade daleč v tujem ozemlju. Njihova zemlja ni vojne občutila. Dočim so Belgijo, Francijo in druge države vse razdejali. Po vojni so se nemški generali umaknili v privatnost, med seboj so pa ostali še vedno tesno povezani. Naredili so za Nemčijo tajno tudi takoj načrt, kako bodo vodili Nemčiji določeno vojaško silo 100,000 mož, ki naj bi jo imela le bolj za policijsko službo. Sklenili so, da se naj vsake tri leta najame prostovoljno v vojsko 100,000 mož. Izbrati se mora najboljši, vsak je moral imeti vsaj srednješolsko izobrazbo. Biti je moral razumen, iznajdljiv, dober računar, sploh sposoben za voditelja. V vojaški službi so te potem šolali najboljši vojaški častniki in sicer so jih šolali do take stopnje, da je imel vsak tak vojak znanje in sposobnost vsaj vojaškega majorja. Tako so Nemci vsake tri leta izsolali po 100,000 najbolj nadarjenih Nemcev kot častnike s sposobnostjo majorja. Učili so jih najmodernejšega vojskovanja. Po triletni službi so take pošiljali še v tuje države kot opazovalce vojne tehnike in razvijanja vojaške znanosti. V Rusiji in na Kitajskem je takih izvežbanih nemških častnikov služilo po več deset tisoč. Ko je bila španska revolucija pred nekaj leti, je bilo do 25,000 takih izvežbanih Nemcev v Španiji, kjer so prakticirali in obenem preizkušali svoje metode. Vse iz namena, da nekoga dne to potem uporabijo za svojo domovino Nemčijo. Leta 1935, ko je prišel Hitler v popolno oblast nad Nemčijo, je Nemčija imela do 700,000 takih vojaško visokih izsolanih mož, ki so bili sposobni sprejeti vodstvo nemške armade, vsak najmanj vodstvo bataljona kot major. Radi tega je pred nedavnim napravil opazko Hitler, ko ga je neki častnik vprašal kaj misli o Rusiji in je odgovoril: Naši častniki poznajo rusko vojsko bolje in bolj potanko, kakor jo poznajo ruski častniki sami. Naši vedo za vse občutljive in slabe točke v ruskih armadah.

Kakor hitro je Hitler leta 1935 razveljavil vse mirovne pogodbe in uvedel v Nemčiji zopet obvezno vojaško službo, je nemška vlada samo poklicala teh 700,000 izsolanih častnikov, ki so se takoj vrgli na traniranje nemške armade. Tekom leta so izurili že do 3,000,000 za vojaško službo sposobnih mož. Do leta 1939 pa že nad 7,000,000 milijonov mož. Da se je Nemčiji obnesla sedanja vojna je to razlog v tem, da ima Nemčija najbolj izurjene in sposobne častnike, ki nadzorujejo in spretnosti in vodstvu častnike vseh drugih dežel.

Tekom zadnjih pet let so pa na številnih manevrih in poskusnih nemški vojaški strokovnjaki preizkušali še mnogo drugih

tajnih trikov, kakor n. pr., da se več letal v formaciji iz visočine na enkrat spusti doli proti zemlji nad vojaške z mogočnim brnenjem motorja, kar silno deluje na živce. Letalo drvi navzdol z vso silo, in krene v drugo smer in zopet nazaj v višave še le, ko pridrvi do kakih 300 do 200 čevljev od zemlje. Vojaški nasprotni armade, nad katerimi se tako padanje z divjim brnenjem motorja izvrši, postanejo vsi iz sebe, ker mislijo, da bodo letala padla na tla in udarila na nje in se v divjem begu razkrope. V istem hipu pa naglo prilete za njimi druga letala, ki bežeče vojaške kose z strojnimi in bombami. In še več takih trikov uporabijo Nemci v svojih napadih. V vseh podobnih trikih gre za to, da povzročijo momentalno zmedo med nasprotnimi četami in potem jih napadejo, ali s tanki, ali iz zraka in če priložnost, tudi s pehoto. Nikoli pa takoj eden za drugim ne uporabijo enega trika, vedno drugačnega v drugem napadu, tako, da nasprotnik nikoli ne ve, kakšna bo naslednja zvijača, s katero ga bodo Nemci zmešali v bojnem meteu.

Čudno pri vsem tem je in ostane, kako so mogle demokracijske države kot Anglija, Francija dremati in Nemčiji vse to pustiti. Ne Angleži in Francozi niso v vsej tej vojni pokazali niti enega novega orožja, do čim imajo Nemci mnogo novih vojnih iznajdb. Zakaj to? Največja krivda vsemu temu je zapanost na strani zaveznikov. Ko je bilo že prepozno, so se zbudili in vsi zmešani iščejo rešitve pred mogočnim maščevalcem.

Šola, skozi katero morajo Angleži in Francozi v tej vojni in številne male države, katere je nemška vojna mašina v tej vojni zdrobila je najboljša šola tudi za Ameriko. Amerika se lahko iz tega nekaj nauči, namreč to, da si ji je treba temeljito pripraviti, ali pa bo nekoč obžalovala, kakor obžalujejo Angleži in Francozi. Pripravljen je bo vzelo časa. To se ne da napraviti čez noč. Saj se moza v šestih mesecih nauči komaj po vojaško stopati. Kje je pa znanje, ki ga danes povprečni vojak potrebuje? Mora poznati vsaj za silo mehanizem, puške, strojnice, strojnih topov, motornih vozil in še marsikaj drugega mora znati sodobni moderni vojak. Ali se naj vse to nauči pred zajtrkom? Ne, ni mogoče, treba je vsaj leto dni, da se moza vojak seznanji in pouči vsaj za silo o vsem tem. Če pa vsega tega ne zna, niti ne pozna, ni moderen vojak. Ker takih vojakov Anglija nima, zato so tudi njeni vojaški vseposod premagani.

"Amerikanski Slovenec" in "Novi Svet" sta lista, brez katerih bi ne smela biti nobena slovenska družina!

NA PRODAJ
je tri nadstropna zidana hiša iz opeke. S pritličjem. Ima tri stanovanja; dva s 7 sobami in eno s 6 sobami. Hiša se nahaja na 1752 W. Cermak Rd. Za podrobnosti vprašajte na 1834 West 17th street, Chicago, ali kličite telefon Laiffette 5873.

POHIŠTVO NA PRODAJ
Vsed smrti svoje soproge želim prodati razno pohištvo. Kdor želi kaj kupiti, naj se zgleda pri meni: John Zavešnik, 1845 W. 21st Place, Chicago.

Jacob Gerend Furniture Co.
Priporočamo naš pogrebni zavod. Dobite nas podnevi in ponoči. Imamo tudi vsakovrstno pohištvo po zmernih cenah.
704-706 North 8th Street, Sheboygan, Wis.
Telefon: 65 - Res. 4080-W

Angleška "skala", Gibraltar, ki čuva vhod v Sredozemlje z Atlantika. Trdi se, da je ta skala nepremagljiva, toda v sedanjih časih nimajo take trditve več pomena. Španija je nedavno izrazila zahtevo po tej trdnjavi.

KAJ SE SLIŠI PO SVETU?

S PETROLEJEM SI JE ČISTILA GRLO

V Porubki na Slovaškem je bilo neko dekle zelo ponosno na svoj lep glas. Gojila ga je na vse pretege, da bi si ga ohranila. Neki hudobnež ji je na zadnje svetloval, naj bi pila petrolej, češ da to čisti grlo in dela glas lepši. Naivnica je res poslušala ta nasvet in je popila toliko petroleja, da se je resno zastrupila. Prepeljali so jo morali v bolnišnico.

STOLNICO HOČEJO RAZSTRELITI

Kakor poročajo listi iz Moskve, je nova krajevna skupina Zveze brezbožnikov zahtevala, naj bi stolnico v Viipuriju razstrelili in naj bi se zbral denar, da bi na tistem kraju sezidali "Hišo brezbožnikov na severu." Pravijo, da je stolnica spomenik že preživle navidezne kulture in se naj zato umakne zdaj, ko so v Viipuriju zavlada sovjeti. Moskovski brezbožniki so se pridružili tej želji svojih tovarišev v Viipuriju, vendar odločitev še ni sklenjena.

Dalje zahtevajo brezbožniki iz Viipurija, naj se jim vrnejo cerkvene umetnine, ki jih je finska duhovščina pred prejšnjo trdnjavo vzela s seboj in spravila na varno.

ZOPET NAŠLI FARAONOV GROB

"Times" poročajo iz Kaira, da je prof. Montet iz Strabourga v Sanu el Hagar, starodavnem Tanisu, odkril grob faraona Psusenesa.

Na tem kraju so že lanskega marca odkrili grobnico iz zlata in srebra, poleg nje pa je bila mogočna granitna grobnica, ki so jo odprli šele sedaj in ki se je izkazala za grobnico omenjenega vladarja doslej malo znane 21. dinastije.

Po vsej priliki tega groba do danes še nihče ni odprl, ker je prof. Montet odkril v njej veliko število skoraj izključno zlatih posod. Čaša v podobi lotosa spada med njimi k najdragocenejšim in najlepšim izdelkom staroegiptske umetnosti.

PAPEŽ DOBER IGRALEC NA VIOLINO

Malo kdo ve, da sedanji papež Pij XII. ni samo dober govornik in najboljši goreč za-

govornik osnovnih človeških pravic in pravic narodov, ampak tudi dober igralec na violino, ki jo že iz zgodnje mladosti vneto goji. Sedaj, ko je na težkem in odgovornem mestu najbrže nima preveč časa, da bi kaj dosti igral, toda ko je bil še kardinal Pacelli in papeški nuncij v Monakovem, je rad igral priznane klasike in se rad sukal v družbi glasbenikov. O tem bi vedel povedati Bruno Walter.

Ko je bil še nuncij, je večkrat rekel, da je tudi igranje molitev za tistega seveda, ki hoče moliti.

MIŠI UNIČILE IMETJE

V bližini Perugie je pred kratkim umrl neki kmet. Njegovi svojci so vedeli, da je imel svoje prihranke neke v hiši skrite, umrl pa je, ne da bi jim izdal to skrivališče. Po dolgem iskanju jim je vendar uspelo, da so ta zaklad od-

krili pod nekim brunom v podstrešju. Bilo je 18,000 lir v bankovcih po 100 in 50 lir — toda miši so bile papir tako zgrizle, da je večinoma izgubil vso vrednost.

GOREČA CIGARETA V ŽEPU

V nekem hotelu v Hamburgu so našli nekega gosta v njegovi sobi mrtvega. Neka sobarica je začutila zgodaj duha po smodu in opazila dim, ki je uhajal skozi neka vrata. Nato so vdrli v sobo, pogasili ogenj in našli gosta mrtvega.

Preiskava je dognala, da je mož vtaknil zvečer gorečo cigareto v žep suknje in odšel spat. Suknja je začela tleti, razvil se je gost dim, v katerem se je gost zadušil. Bila je sreča, da ni nastal odprt ogenj, ki bi ogrožal vso hišo.

Oglasi v "Amer. Slovencu" imajo vedno uspeh!

96% peči, prodanih v Chicagi, so moderne plinske peči

Moderna plinska peč je PRVA pri PRODAJAH, ker je PRVA v ZNAČILNOSTIH!

1. 96 od 100 družin kupi plinsko peč, ker moderna plinska peč je: a. Prva pri varčevanju! Stane manj pri nabavi—stane manj pri uporabi.
2. Prva v hitrosti! Izvrši najhitrejšo kuha na vrhu peči, kar jih je še bilo znanih!
3. Prva v izpreminjevanju! Daje katero koli stopinjo vročine v trenutku!
4. Prva v lepoti! Načrt za moderno plinsko peč so napravili ljudje narodno na glas.
5. Nepreokosljiva v čistosti, udobnosti in napravah za varčevanje s časom.

Samo moderna peč ima VSE te značilnosti
Samoprižigajoče gorilice na vrhu... Nikakih vžgalic—Nikakega čakanja.

Velik gorilec... Hitrejšo kuhanje na vrhu peči, kakor je bilo kdaj znano.
Avtomatična kontrola vročine v peči... Zasigurava natančno temperaturo.
Peč resnične temperature... Vzdružuje zaželeno temperaturo.
Težja izolacija... Drži vročino peči v peči!
Brezdimni pražilec... Izključuje dim, praži v dvakrat hitrejšem času.
Napovedovalec časa... Vas pokliče, kadar je kuha gotova.
Avtomatična časovna kontrola... Na željo. Oskrbuje vaše kuhanje... prižge ali ugasne vročino v peči v vaši odsotnosti!

OGLEJTE SI MODERNE PLINSKE PEČI PRI SVOJEM NAJBЛИŽJEM PEOPLES GAS URADU

MODERN COOKERY... CONSTANT HOT WATER... SILENT REFRIGERATION... GAS HEATING
THE PEOPLES GAS LIGHT AND COKE COMPANY
PHONE WARASH 6000

J. J.:

V ZAPADNI PENNSYLVANIJI

(Konec)

V par minutah sem bil že na Butlerju pri prijatelju g. Johnu Balkovecu, ki je še vedno živahen in zauber belokranjski fant. Pozneje sem obiskal še druge naše prijatelje, kot g. Geo. Welselicha, g. Johana Golobiča, potem naša zastopnika go. Mary Cadonič in g. Jos. L. Bahoriča, ki sta oba Preločana od Vinice. Vsi skupaj smo naredili načrt za naš "blitzkrieg" in istega tudi takoj začeli izvajati. V petek večer in v soboto smo pridno agitirali po hribu nad Butlerjem in po dolini. Lep uspeh smo imeli.

V nedeljo sva pa naredila načrt z našim starim prijateljem in bojnikom g. John Golobičem in sva jo mahnila v slovensko naselbino v Ambridge. Zgovorila sva se, da bova šla k bolj zgodnji maši v irsko cerkev na Penn aveni, kar sva storila in nato sva se v nedeljo jutro odpeljala v Ambridge.

"Tam je en kos šmihelske fare," mi je pripovedoval g. Golobič že preje. Prepričal sem se, da je res tako. Boričevo je mala vas, malo tja naprej v stran preko malega hriba in gozda od Velikega Škerjanca. Menda bo v vasi le kakih 65 duš, kakor pravi statistika. Tu so kmetovali in živeli in se bivaljo tu Rozenbergarji. Možati in resni ljudje. Starega Rozenbergarjevega očeta se še danes spominjam, kot resnega moža. Prihajal je k farjni cerkvi k jutranji maši po zimni v kučmi in visokih škornjah. Iz obraza mu je sijala prijaznost slovenskih očancev, pa resna ljubezen do domače slovenske grude. Bil je to mož resnega slovenskega obraza, kot tip n. pr. starega pok. škofa Dr. Jegliča, ki je bil živa podoba pravega tipa slovenskega očanca gospodarja. Tak je bil Rozenbergarjev oče. Bilo je še nekaj takih po okolici. Šest Rozenbergarjevih družin biva v prijazni naselbini Ambridge. Veseli smo bili, da smo se zopet po dolgi letih srečali. Gledali smo se, čudili se malo, kako smo se novomeški okoličani razkropili po svetu, kako nas usoda vodi tukaj po Ameriki. Kot mladi detki, smo skakali, najajali, po domačih logih in tratah, zdaj smo tu kot odrasli in se snidemo v tujem svetu, blizu 4000 milj proč od svoje domače zemlje. Če nimam kamna v prsih, te kar nekaj gane, ko se tako le snideš z domačimi znanci. Z g. Golobičem sva obiskala vse Rozenbergarjeve družine v Ambridge. Povsod smo se razgovarjali še o drugih, ki so razstreseni po širni Ameriki. Ker sem jih jaz res že veliko popisal po zapadu, severu in vseh naselbinah, bodo sledili njihovi opisi v mesečniku Novem Svetu. Tam jih bote srečali, ko sva sem pripovedoval. In res jih bodo srečali. Poleg Rozenbergarjevih smo obiskala z g. Golobičem tudi vse druge družine le samo par sva jih izpustila, ker je tudi tu naju čas prehitel in sva morala zvečer nazaj v Pittsburgh, g. Golobič na delo, ki je vposlen na banki in sicer ponosi kot paznik, jaz pa sem moral na slavnostni banket, ki so ga priredili vrli Pittsburgi svojemu ljubljenu županu č. g. M. Kebetu, o katerem sem že podrobno poročal v tem listu.

Kratek obisk je sicer bil v Ambridge, pa sva z g. Golobičem dobila N. S. nekako 17 novih naročnikov, kar je za tak kratek obisk veliko. Pri g. Jo-

žefu Rozenbergarju so nama kar kraljevsko postregli, zakar najlepša hvala. Na tiho naj povsem vsem Dolenjem, da sva pri Rozenbergarju cukala cviček iz Lubenjske gore, kjer ima g. Rozenbergar zidnico. Eh, Dolenjci so gostoljubni ljudje! Že Valvazor je zapisal o nas: "Dobro ljudstvo je to, povsod ti vina ponujajo in če ga ne pokišiš, te nimajo radi."

Solnce se je pomikalo nižje in nižje in morala sva z g. Golobičem nazaj. Poslovala sva se od vrlih rojakov v Ambridge z zagotovilom, da se bomo še videli o priliki in takrat jih bomo pa še ugibali.

G. Golobič je moral na delo, katerega sem zapeljal v mesto Pittsburgh, jaz pa sem obrnil gori na Butler in na 57. cesto, kamor sem šel na že omenjeni banket. Tam se se sestal z mnogimi znanci in prijatelji. Banketa se je udeležil tudi moj stari znanec g. John Jevnikar, ki biva gori na vrhu na Butlerjem na Camelia St. G. Jevnikar je rodom iz slavne šentjernejske fare in je rojen humorist. Pa sva se pogovarjala o raznih dogodkih in slučajih med Slovenci v Ameriki in pove mi eno o g. Lokarju st., ki biva doli na Hatfield ulici. G. Lokar je eden najstarejših točasnih slov. pionirjev v Pittsburghu. Je vrlo humorističen in zelo dober družabnik. Tudi ve jih mnogo. Doma je rodom iz Kartaljevega pri Mirni peči. Pri njem so se navadno prva leta ustavljali skoro vsi slovenski priseljenci. Tam pri Lokarjevih je bila prva slovenska postojanka. Tam se je skoro vsak priseljenec, ki je prišel v Ameriko prvič dobro najedel in napil. V Pittsburghu so prihajali v velikem številu pa tudi Hrvatje. In blizu Lokarjevega stanovanja so bivali tudi Hrvatje. Neko noč so trije Hrvatje vso noč zlobudrali pod oknom za hišo, kjer je g. Lokar spal. In saj veste, kak jezik rabijo Hrvatje. Venomer so ponavljali "boga-ti, boga-ti, boga-ti." G. Lokar je to zlobudranje dolgo poslušal in ko je šlo menda že proti tretji uri zjutraj vstane, odpre okno in zroji nad nadležnimi ponočnjaki rekoče po mirnopeško: "Če ste tako presneto "bogati", pa pojdite v stari kraj, kaj pa delate tukaj!"

V ponedeljek dopoldne in nekaj časa popoldne sva pridno agitirala zopet z go. Mary Cadonič po Pittsburghu in zopet dobro opravila. Nato pa me je že čas klical na odhod, nazaj proti Chicagi.

Še enkrat sem se poslovil od vrlih pittsburskih rojakov, med katerimi sem dobil toliko dobrih utisov.

Vsem prijateljem in znancom, vsem našim agilnim in požrtvovalnim zastopnikom (cam) in vsem dragim naročnikom naših listov, vsem s katerimikoli sem imel priliko se srečati in sestati, vsem najlepša hvala v imenu Amer. Slovenca in Novega Sveta, za vse karkoli ste storili za te dva lista, v vseh pennsylvanski naselbinah, katere sem ob tej priliki obiskal. Tiste naselbine, katere vsled kratkega časa nikakor nisem mogel obiskati, obiščem o priliki.

V ponedeljek popoldne sem krenil nazaj proti domu z najlepšimi utisi, kamor sem v tork okrog poldne prispel. Vsem z Bogom in najlepši pozdravi!

Širite in priporočajte list "Amerikanski Slovenec!"

ZA OBNOVITEV VAŠE ZAVAROVALNINE

proti ognju, tornadu in avto neugode, kakor tudi, kadar potrebujete notarska dela, pokličite me po telefonu: KENMORE 2473-R ali se pa zgledite pri:

JOHN PRISEL

15908 Parkgrove Avenue
CLEVELAND OHIO

ZASTOPNIK "AMERIKANSKEGA SLOVENCA" IN
PRODAJALEC HIS.

Jules Mary — J. M.

Dogodek na Poganskem polju

IZ PREDVOJNIH ČASOV

Jaz sem jima to tudi rekla, a sta me hotela prisiliti k popustitvi. Pred sodiščem je izpovedal Pavle čisto resnico. Vol mu je bil res ušel. Karlota sama mi je to povedala, ko je prišla zvečer sem. Pavle se je šele ob enajstih vrnil. Pred sodiščem sem rekla, da je prišel ob osmih ali devetih. To ni res. Lagala sem, da ne bi padel sum nanj. Sama jaz sem jo umorila, Pavle ni ničesar niti slutil. Sama sem tudi zvlekla truplo na Pogansko polje in skrila v kopi slame. Ko so mojega sina aretirali, sem še molčala, da bi se mi ne bilo treba izdati. Nisem verjela, da bo obsojen. Čakala sem ...

Vdova ni zdaj več dajala znakov. "Trudna je," je menila Pepina. "Naj se nekoliko odpočije, gospod komisar."

"Prav," je odvrnil uradnik.

"Ali ste zdaj prepričani?"

"Ne."

Pepina je obledela in plašno vprašala: "Kaj pa še zahtevate?"

"Ze pred menoj sta vam gospoda de Valtimare in de Ferranti dejala, da samo priznanje sodišču ne zadošča in da so potrebni dokazi."

Mrtvoudnica ga je večkrat pogledala in vsakikrat povabila oči na eno stran svoje rjave obleke.

Parenti je pazljivo opazoval igro njenih oči.

"Zdi se mi, da hoče še nekaj povedati," je menil.

"Vprašajte jo vendar," je silila Pepina. In spet jo je vprašal komisar: "Ali bi nam radi še kaj povedali?"

Ženica je pritrdila kakor prej, in komisar je ponovil prejšnji postopek. Njena zdajšnja izjava se je glasila:

"Malo pred obsodbo Pavleta sem napisala obširno priznanje. Pisanje vsebuje vse podrobnosti in tudi vzrok, zakaj sem sovražila Karloto. To pisanje sem vzela s seboj, ko sem šla k porotni razpravi. Po obsodbi Pavleta sem hotela po pošti poslati to pisanje predsedniku sodišča, sama pa skočiti v reko Pad. Izvršitev te namere mi je preprečila kap."

"Kje je to pisanje?" je napeto vprašal policijski komisar.

Mrtvoudnica je pogledala po svoji obleki, toda Parenti je ni razumel.

Vprašal je znova: "Kje imate pismo? Odgovorite mi s pomočjo knjige!"

"In hlastno ji je začel kazati posamezne črke."

"Pismo sem všila v spodnji del svoje obleke, da bi ga ne izgubila. Tam je še zdaj," se je glasil odgovor.

Strašni napori zadnje ure so čisto izčrpali ostanek njenih sil. Njena glava je omahnila proti prsom, njene oči so se zaprle. Obraz ji je bil mrliško bled in usta je imela odprta. Tako je obsedela negibna kakor kip.

Policijski komisar je naglo pokleknil pred njo in preiskal spodnji del njene obleke. Bil je silno razburjen. Kmalu je začutil pod roko papir.

"Že imam," je vzkliknil. "Hitro mi dajte škarje!"

Nineta je odihla proč in se vrnila s škarjami, s katerimi je komisar prerezal šiv podloge. Takoj nato je privlekel na svetlo pisanje, ki je bilo res zganjeno in položeno v kuverto, na kateri je bil napi-

san naslov predsednika sodišča.

Naglo je odprl pismo in začel brati.

Tereza ni priznala v pismu samo svojega dejanja, temveč je tudi v vseh podrobnostih opisala dogodek ter obrazložila vzrok svojega smrtnega sovraštva proti Karloti. Napisala je vse odkritosrčno, ne da bi se bila skušala zagovarjati, kar je storila pač le zaradi tega, ker je hotela izvršiti samomor. V pismu je povedala, da je imela ljubezensko razmerje s Cirilom Baccijem. Opisala je njegovo nezvestobo in sramoto, ki ji jo je že storil, ker jo je zapustil in se zaradi denarja oženil z drugo. Priznala je, da ga je smrtno sovražila in prenesla sovraštvo, ko je Bacci zapuščen in siromašen umrl v tujini, na njegovo hčer, ki jo je po tolikih letih usoda privedla pod njeno streho. Spore zavoljo Pavletove ljubezni do Karlote in končno katastrofo je obširno opisala. Priznanje je zaključila z zagotovilom, da se bo obsodbi umaknila s prostovoljno smrtjo.

Ves spis je napravil vtis resnice in odkritosrčnosti. Policijski komisar si je po čitanju obrisal potno čelo. Pepina, ki ga je bila napeto opazovala, ko je še čital pisanje, je zdaj tiho vprašala: "Ali mi zdaj verjamete?"

Globoko ginjen je odgovoril policijski komisar: "Draga gospodična, prosim za odpuščanje vas in vašega brata. Delal sem, kakor mi je narekovala vest, in menil sem, da sem vršil svojo dolžnost, toda vsi ljudje so podvrženi zmotam."

"Ali ga boste vsaj zdaj rešili?"

Parenti ni takoj odgovoril.

Pepina je prestrašena kriknila in vprašala: "Ali je morda že prepoznal?"

"Ne vem," je odgovoril komisar, "storil pa bom vse, kar je v mojih močeh, da preprečim sodni umor. To je moja dolžnost. Razen tega mi je samemu na tem, da se ta strašna zmota popravi."

"Kaj nameravate storiti?"

"Hitel bom k višjemu državnemu tožilstvu in izposloval najprej preložitve usmrtitve."

"A potem?"

"Nato se bo odredila obnova postopka. Morda se bo primer zaradi novih ugotovitev izročil ponovno sodišču ali pa bo kralj že zavrnjeno prošnjo ugodil in omogočil vašemu bratu polno zadoščenje."

"Prosim vas, pohitite v Turin, gospod Parenti, ne izgubljajte časa! Ali naj vas spremljam? Ali me potrebujete?"

"Morda boste potrebni. Ali se čutite dovolj močni?"

"Da. Misel, da gre za bratovo življenje, mi bo dala dovolj moči."

"Pa pojdite z menoj. Ker ste videli, kako je bil zločin izvršen, vam bo višji državni tožilec morda zastavil nekaj vprašanj, da bo preizkusil, ali vaši podatki soglašajo s tem, kar je priznala vaša mati."

Oba sta na mrtvoudnico čisto pozabila. Nineta ju je spomnila nanjo s tem, da je prišla komisarja in pokazala na Terezo. Ta je sedaj slonela čisto po strani in njene roke so mrtvo visele ob telesu.

Parenti je prijel eno izmed njenih rok in se kmalu prepričal, da ima mrliča pred seboj.

Obe deklici sta padli na kolena. Med solzami se je začela Pepina obtoževati: (Dalje prih.)

TO IN ONO IZ DOMOVINE

Gorelo je

V gospodarskem posloplju posestnika Franca Čučka v Podvincih pri Ptujju je neke nedelje zjutraj nastal požar in posloplje uničil do tal. Prihiteli gasilci so mogli samo še ogenj omejiti, da se ni razširil na sosedne hiše. Škode je do 40.000 dinarjev. — Posestnik Čuček je v zadnjih dveh letih že tretjič pogorel.

Potegavščina

Sredi noči je neka mariborska družina dobila obvestilo o bližajoči se nevarnosti. Seveda je bil šofer takoj na mestu in družina se je naložila na teksti z vsemi člani in številnimi kovčgi. Do jutra so bili že precej kilometrov oddaljeni od mesta, pa so se telefonično prepričali, da ni bilo nikake nevarnosti, ampak da jih je nekdo samo grdo potegnil, zato so se spet vrnili nazaj. Oblastva pa poizvedujejo za zlikovcem, ki si je izmislil tako neumestno potegavščino.

Požar

Iz Zagorja poročajo, da je v Toplicah nastal požar na gospodarskem posloplju posestnika Ivana Boriška. Ogenj je prvi opazil neki rudar, ki je takoj poklical družino, ki je trdno spala v hiši poleg hleva. Gasilci so preprečili, da se ogenj ni razširil še na druga poslopja, ki stoje tam drugo ob drugem.

Dva utonila

V Cigonci št. 13 je živel oslepel 52 letni berač Alojz Lah, ki je bil popolnoma slep, da ga je okrog vodila njegova mačeha 65 letna Marija Lah.

Tako sta beračila okrog po Sloveniji in se skromno preživljala. Od časa do časa sta prihajala tudi na svoj dom v Cigonco. Nedavno sta v Spodnji Ložnici obiskala nekoliko posestnikov in sta pri nekaterih dobila tudi sadjevca. Nekoliko omotena od pijače sta se napotila proti domu, kamor pa nista prišla. Drugi dan so ljudje našli v precej narastlem potoku Ložnica beračovo truplo, dočim trupla njegove mačeha še niso našli, pa so prepričani, da je z njim vred utonila.

Žrtev dela

V guštanjski jeklarni se je težko ponesrečil delavec Franc Ulšek. V valjarni so delavci pred švigajočimi železnimi kačami zavarovani na ta način, da nosijo jeklene oklepnice na nogah. Kljub temu pa je od valja segreta železna palica zadela zgoraj omenjenega delavca v nogo ter mu do kosti prežgala kite in meso.

Pod konjskimi kopiti je izdihnil

67 letnega Vinka Pavliniča, ki je bil uslužben kot kočijaž na škofijskih posestvih, tako poročajo iz Maribora, je zadela nesreča. Ko je vozil s polja domov težko naložen voz, sta se mu splašila konja in nesrečni Pavlinič se je znašel pod vozom. V zadnjem hipu je prijel za vajeti, kar je bilo še bolj usodno. Konja sta ga vlekla za seboj, da je nazadnje obležal nezavesten. Umrl je v mariborski bolnici.

ŠIRITE AMER. SLOVENC

Delajte in spite v hladnem udobju
--- skozi celo poletje ... z

Električnim sobnim hladilcem

Philco- York razstavljen

\$145.50

Instalacija posebej

\$15 naplačila

— Preostanek, poleg malih prenosnih stroškov, plačljiv v pripravnih mesečnih zneskih.

ZA DOM ALI URAD

Vleče od zunaj sveži zrak ... ga čisti, izsušuje, hladi in poganja v kroženje. Duho, tobačni dim in pokvarjeni notranji zrak izgnan iz sobe. Z lahkoto instaliran ... nikakih vodnih zvez ... stane samo nekaj centov na dan za pogon.

6 IZDELKOV NA IZBIRO

- * Carrier
- * Frigidaire
- * Gale
- * Kelvinator
- * Philco-York
- * Westinghouse

COMMONWEALTH EDISON COMPANY

72 West Adams Street

Telephone RANdolph 1200

Pisano polje

J. M. Trunk

Stalinovci trdijo, da so angleški lordi s pomočjo laboratorij pokopali demokracijo, ko bi bili imeli imperij braniti z najširšo demokracijo. Angleška demokracija ni bila ravno od muh. Vsaj začasno so jo morali pokopati, ker bilo je le precej prepripirov, ko je nazijski diktator udarjal. Ali je stalinovcem res na tem, da se angleški imperij ohrani, ko točijo solze, da so ga skoroda z diktaturo pokopali? Ali stalinovci ne pokopujejo ta imperij pri vsaki priliki? Veselite se, da so ga lordi in laboratoriji sami pokopali. Do bistvenih izprememb mora priti prav pri vsaki demokraciji, tudi pri angleški, ampak če gre imperij, bo težko kakih izprememb. In enako utegne biti tudi pri francoski demokraciji.

Na Balkanu stopicajo sem in tja.

Rumunija se je baje že nagnila na nemško stran, Jugoslavija in Bolgarija gledate baje bolj v Moskvu. Mor-da to Lahe malo ostraši, in vsaj za Jugoslavijo bi bilo to dobro, če bi se mogla s pomočjo Rusije izogniti konfliktu, za Bolgarijo tudi, ako ostane pri Moskvu. Kaj pa poročajo prijatelji Stalin, če Hitler pride v Rumunijo, je pa predmet — ugibanja, in tu so vsakemu vrata na stečaj odprta. V Moskvu pravijo le, da morajo biti pripravljeni, če morajo biti pripravljeni le, kolikor jim Hitler dovoli, ako so dominij. Lahki imajo že v kamen vkle-

san zemljevid novega rimskega imperija, ki obsega vso vzhodno Afriko z Egiptom, vso Grčijo in velik del Jugoslavije. Upajmo, da bo Rusija, če do tega pride, malo popravila meje vsaj na Balkanu, kakor malo grmijo zdaj.

Vidim v "Napreju," da bo "Slovene Day" dne 13. julija t. l. v West View Parku. Sylvia Fabec, Assistant Secretary, Slovene Day Committee, vabi. Fant, bodi previden in se ne praskaj, kjer te ne srbijo. Zadnjič so me s "trunkovci" štoknili, pa sem eno bleknil, ko sem vsaj mislil, da bi bilo nekaj radi ogrožene demokracije, pa izgleda, da ni bilo nobenega ogroženja, in izgleda, kakor bi bil prav jaz vse upriporil, in bi me bili stalinovci hudo potegnili. Previdnosti je treba.

Namen dneva je označen: "A Slovene orchestra playing polkas and other folk dances all day for the enjoyment of young and old alike. It's surprising how hearts beat a little faster and one's feet are just a little lighter when a 'harmonika' plays a polka. For hearty appetites are 'kranjske klobase', which every Slovene enjoys." Ništa višje. "Join in the fun," pravi vabilo. Ali je to druga izdaja, ali nova izdaja? Naj bo nekaj "funa," ampak časi so zelo resni.

Civilizacija. — V nevarnosti je, da bo uničena, kakor nekoč klasična civilizacija, ko je padel Rim. Precej in bistveno je med njima razlika. Zapadna civilizacija sloni na krščanstvu. Amerika precej popudarija, da hoče rešiti. Atres? Med kadeti v West Pointu so popraševali, kako bi bilo s kakim svobodnim verskim udejstvovanjem, udeležbo pri kakem verskem izražanju. Od 1100 kadetov je izjavilo 271, da nije ništa, da so toraj brezdušni. Bi bila res čudna rešitev, ko sami potrebujejo rešitve.

POSLUŠAJTE

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko Radio uro od 9. do 10. ure dopoldne na WGES postaji, 1360 kilocycles.

DR. JOHN J. SMETANA
OPTOMETRIST
Pregleduje oči in predpisuje očala
23 LET IZKUŠNJE
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure: vsak dan od 9. zjutraj do 8.30 zvečer.

PREJELI SMO V RAZPRODAJO

TRU-VUE
ter nove filme, v katerih vidite Norveško, Švedsko in druge razne slikovite kraje.
Tru-Vue gledalo stane80c
Filmi vsak po35c
Knjigarna
"AMER. SLOVENEK"
1849 W. Cermak Road,
CHICAGO, ILL.

Tiskarna Amerikanski Slovenec
1849 West Cermak Road,
CHICAGO, ILLINOIS

Izdeluje vse vrste tiskovine, za društva, organizacije in posameznike, lično in poceni.

Poskusite in prepričajte se!